

REFERAT Miljøudvalget 2018-2021 d. 19-11-2020

Mødedato Torsdag d. 19. november 2020 kl. 11:00

Mødested Mødelokale 5

Mødedeltagere Vibeke Sypli Enrum, Ø, Preben Friis-Hauge, V, Mads Skau, V, Bent Olsen, F, Michael Nielsen, C, Olfert Krog, O, Jørn Lehmann, A

Indholdsfortegnelse

Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2021.....	3
Tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af sand, grus og sten på del af matr. nr. 28 Mjøl, Rise i Aa	6
Tillæg 3 til tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af sand, grus og sten på del af matr. 2v, 2u	8
Udvidelse og forlængelse af tilladelse til råstofindvinding af sand, grus og sten, Nr. Hostrup i Aaben	10
Miljøkonsekvensrapport og udkast til tilladelse til indvinding af rødler - matr.nr. 28 Søgård, Kliplev	12
Beslutning om pilot-renselanlæg ved Grindsted Å.....	15
Orientering om aktuelle sager.....	18
Eventuelt.....	19
Næste møde.....	20
Underskriftsside.....	21

Punkt 1: Forslag til nye forureningsundersøgelser og oprensninger i 2021

20/43526

Resumé

Den årlige arbejdsplan fastsætter, hvor i regionen der skal startes nye videregående undersøgelser og oprensninger. Forslaget for 2021 indeholder den del af regionens indsats, som udvalget skal træffe beslutning om. Der foreslås opstart af 66 nye, videregående undersøgelser og oprensninger. Efter udvalgets behandling af forslaget fremlægges det i offentlig høring i 4 uger, hvorefter arbejdsplanen vil blive forelagt miljøudvalget til endelig beslutning.

Sagsfremstilling

Forslaget til nye videregående forureningsundersøgelser og oprensninger omfatter den del af den videregående indsats, som skal beslutes for 2021. Derudover er en stor del af regionens aktiviteter på jordforureningsområdet i 2021 allerede besluttede, fordi de enten er lovbundne, videreført fra tidligere, akut igangsat eller er fastlagt i tidligere handleplaner.

Forslaget er udarbejdet på grundlag af principperne i delstrategien ”Rent vand og jord i Region Syddanmark”. Her har grundvandet højeste prioritet, og målet er at opnå ”mest godt grundvand for pengene”. Fokus er også på indeklimaproblemer i boliger og i særlige tilfælde prioriteres en indsats af hensyn til at hindre direkte kontakt med forurenede jord.

I perioden 2021 til 2022 har Miljøstyrelsen afsat 5,5 mio. kr. pr. år til, at Region Syddanmark kan udføre undersøgelser af yderligere ca. 100 udpegede grunde, der kan udgøre en risiko for overfladevand. Pengene er øremærket og kan derfor ikke indgå som en del af den overordnede prioritering. Indsatsen efter 2022 er endnu ikke fastsat, men forventes at omfatte undersøgelser og oprensninger på de grunde, som udgør en reel risiko for vandløb, søer og hav. Indsatsen skal være afsluttet i 2027 ifølge Vandrammedirektivet.

Ud fra den nuværende status for grundvandsindsatsen og den aktuelle viden om akutte forureninger foreslås, at regionen starter nye videregående undersøgelser og oprensninger op på 66 lokaliteter. Ved oprensning forstås her en afværgeindsats, som sikrer mod, at forureningen kan udgøre en risiko. Der kan således efterlades en forurening, hvis det er dokumenteret, at den ikke udgør nogen risiko.

Lister med de foreslåede nye undersøgelser og oprensninger ses i bilag 1. Her fremgår desuden prioriteringsgrundlaget samt et kort over lokaliteterne. Seks af lokaliteterne udvælges som følge af forurening med pesticider.

Der igangsættes i 2021 fire såkaldte pakkesager. Pakkesager er særligt prioriterede boliglokaliteter, hvor evt. oprensning i form af afgraving, effektivt kan ske i direkte sammenhæng med forureningsundersøgelserne.

Et overblik over de 66 nye, videregående undersøgelser og oprensninger:

Grundvand

- 36 videregående undersøgelser af grundvandsprioriterede forureninger med højmobile stoffer samt pesticider i sårbare grundvandsområder. 21 af disse er lossepladser.
- 3 videregående undersøgelser af højt prioriteret forurening med højmobile stoffer, der udgør en risiko for betydningsfuldt grundvand.
- 2 oprensninger pga. forurening med højmobile stoffer.

Grundvand / Indeklima

- 1 videregående undersøgelse af forurening med klorerede opløsningsmidler og benzen, der udgør en risiko for indeklimaet i boligen og for betydningsfuldt grundvand.

Grundvand / indeklima / kontakt

- 1 videregående undersøgelse af en losseplads med risiko for værdifuldt grundvand, indeklima og kontakt

Grundvand / Kontaktrisiko

- 2 videregående undersøgelser af lossepladser, med risiko for kontakt og betydningsfuldt grundvand.

Grundvand / overfladevand

- 3 videregående undersøgelser med risiko for betydningsfuldt grundvand og overfladevand. Heraf to lossepladser.

Indeklima

- 2 videregående undersøgelser, hvor et højt indhold af flygtige stoffer udgør en risiko for indeklimaet i boliger.
- 2 afværgetiltag pga. for højt niveau af flygtige stoffer i indeklimaet i boliger.

Kontaktrisiko

- 2 videregående undersøgelser, hvor tungmetalforening udgør en kontaktrisiko ved boligerne.
- 4 pakkesager med prioriterede boliggrunde, hvor enten thallium- eller tungmetalforening udgør en kontaktrisiko ved boligerne.
- 8 oprensninger af overfladeforening ved boliger.

Øvrige videregående indsatser

Foruden de ovenfor beskrevne indsatser arbejdes der med en række andre videregående indsatser i 2021:

- Værditabsordningen. Aktuelt er der 23 værditabsager, hvor regionen lægger arbejdskraften, mens staten betaler for undersøgelser og afværge af forureninger.
- Generationsforureninger. Grindsted, Kærgården Himmark Strand.
- Videregående indsatser vil ofte strække sig over flere år. Aktuelt er der 38 igangværende indsatser.

Indstilling

Det indstilles:

At udvalget fremlægger forslag til ”Jordforurening Nye forureningsundersøgelser og oprydninger i 2021” i offentlig høring i 4 uger.

Beslutning i Miljøudvalget den 19-11-2020

Indstillingen blev tiltrådt.

Bilag

Bilag - Forslag - Nye forureningsundersøgelser og oprydninger i 2021

Punkt 2: Tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af sand, grus og sten på del af matr. nr. 28 Mjøl, Rise i Aabenraa Kommune

20/3337

Resumé

Der er udarbejdet et forslag til råstoftilladelse til Bedsted Lø Grusværker ApS til indvinding af sand, grus og sten på 9 ha af matr. nr. 28 Mjøl, Rise i Aabenraa Kommune. Projektarealet indgår som alternativt areal i den VVM redegørelse ansøger fik udarbejdet i 2016. Der gives tilladelse til indvinding af op til 140.000 m³ råstof årligt i 10 år. Efterbehandling vil ske til natur med søer uden brug af gødning og pesticider. Projektarealet ligger i graveområde for sand, grus og sten i Råstofplan 2016.

Sagsfremstilling

Bedsted Lø Grusværker ApS ansøgte i 2016 Region Syddanmark om tilladelse til at indvinde 300.000 m³ råstoffer på 97 ha. Virksomheden fik udarbejdet en VVM-redegørelse. I VVM-redegørelsen indgår 24 ha, som alternative arealer. Projektarealet udgør de vestligste 9 ha af de i VVM redegørelsen betegnede alternative arealer.

Der er ansøgt om indvinding af 140.000 m³ sand, grus og sten pr. år, heraf op til 120.000 m³ under grundvandsspejlet. Arealet ligger uden for indvindingsoplande til vandværker, men i OSD (område med særlige drikkevandsinteresser) og NFI (nitrat følsomt indvindingsområde). Den nuværende adgangsvej til indvindingsområdet ønskes anvendt. Der etableres støjvolde med henblik på at mindske støv og støj gener langs skel imod de to naboejendomme mod nord og øst. Der planlægges at efterbehandle området til natur uden brug af gødning og pesticider med gennemgravning af skel, så der opstår en stor sø. Arealet er udlagt som graveområde for sand, grus og sten i Region Syddanmarks Råstofplan 2016.

Der er foretaget en indledende høring af ansøgningen hos Aabenraa Kommune og Museum Sønderjylland, samt en besigtigelse af projektarealet med deltagelse af ansøger og region.

Aabenraa Kommune har efterfølgende givet tilsagn om tilladelse efter vandforsyningsloven i forbindelse med indvinding af råstoffer under grundvandsspejl. Museet har oplyst, at der er meget høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde på projektarealet og anbefaler derfor en arkæologisk forundersøgelse.

Regionen har screenet projektet og afgjort, at projektet ikke kræver udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport (tidl. VVM redegørelse). Denne afgørelse er ikke påklaget.

Der er foretaget en partshøring af udkastet til tilladelse. Der er indkommet partshøringsvar fra Aabenraa Kommune, der udtrykker bekymring for Rødås vandføring og ønske om yderligere oplysninger til udarbejdelse af en tilladelse til at grave råstoffer under grundvandsspejl. Administrationen har efterfølgende tilføjet vilkår om, at der ikke må graves under grundvandsspejlet inden for 150 m åbeskyttelseslinjen fra Rødå. Aabenraa Kommune har herefter udarbejdet en tilladelse til at grave under grundvandsspejl.

Indstilling

Det indstilles,

At udvalget godkender den udarbejdede tilladelse til indvinding af sand, grus og sten på del af matr. nr. 28 Mjøl Rise i Aabenraa Kommune til udsendelse.

Beslutning i Miljøudvalget den 19-11-2020

Indstillingen blev tiltrådt.

Bilag

Bilag 1. Kortbilag I, II og III

Bilag 2. Råstoffilladelse Mjøl's Rise med bilag

Punkt 3: Tillæg 3 til tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af sand, grus og sten på del af matr. 2v, 2n, 4b og 14 Daldover By, Randbøl i Vejle Kommune

20/40234

Resumé

Der er udarbejdet et forslag til 3. tillæg til eksisterende gravetilladelse ved Randbøl i Vejle Kommune. Tillægget giver ansøger tilladelse til indvinding af sand, grus og sten til 14 meter under terræn, hvilket er 5 meter dybere end hidtil, på et 9 ha stort areal. Desuden ændres efterbehandlingen for 42 ha, så skrænterne efterlades stejle, og bunden bliver forholdsvis jævn, hvilket giver mulighed for at anvende arealet til erhverv i form af opbevaring af containere.

Sagsfremstilling

Entreprenør- og Vognmandsfirmaet Eigil Jensen og Søn A/S har en gældende råstoffilladelse til indvinding af 600.000 m³ sand, grus og sten over grundvandsspejlet på matr. nr. 2v, Daldover By, Randbøl i Vejle Kommune. Tilladelsen er gældende frem til 1. juli 2026 og dækker et samlet areal på 126 ha. Der er allerede meddelt to tillæg til tilladelsen, henholdsvis tillæg 1 (større indvinding, 7 ha) og tillæg 2 (gravning under flyverskjul).

Der er nu ansøgt om at indvinde til 14 meter under terræn mod tidligere 9 meter under terræn på i alt 9 ha, svarende til 450.000 m³. Den hidtidige maksimale gravedybde på 9 meter har været stillet for at beskytte 7 års-søerne, idet gennemgravning af evt. lerlag ville kunne påvirke søernes naturlige vandspejlsvariation. Derudover er den maksimale gravedybde stillet for ikke at risikere at få permanente gravesøer på arealet, som kan tiltrække fugle, da området ligger tæt på Billund Lufthavn. Grundvandsspejlet ligger ca. 2 meter under den maksimale gravedybde, der er således ikke risiko for permanente søer på arealet eller en påvirkning af 7 års-søerne.

Ansøger har nu undersøgt området, og fundet velegnet sand uden lerlag dybere end tidligere antaget.

Samtidig ønskes efterbehandlingen ændret for et areal på 42 ha. Det var tidligere planlagt, at området skulle efterbehandles til landbrug og med flade skrænter. Der er nu ansøgt om, at området efterbehandles til et erhvervsområde i bunden af råstofgraven. Skrænterne efterlades forholdsvis stejle med et maksimalt anlæg på 1:3 og bunden forholdsvis jævn, så den kan bruges til opbevaring af containere.

Ifølge ansøger forventes området at være færdiggravet og reetableret senest 1 april 2021, hvor området skal anvendes til opbevaring af containere. Regionen skal i den forbindelse godkende efterbehandlingen, inden området kan frigives til anden anvendelse via Vejle kommunes lokalplan for området.

Arealet er beliggende i det 307 ha store graveområde 630-3 Vandel (Hofmansfeld), jf. Region Syddanmarks Råstofplan 2016. Der var været råstofindvinding i området siden 2004.

Det er vurderet, at tillæg 3 ikke kræver udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport, og screeningsafgørelsen er meddelt den 27. oktober 2020.

Der er foretaget en partshøring af udkast til tilladelse, og der er indkommet følgende tre svar:

- 1) Vejlemuseerne havde ingen bemærkninger til sagen.
- 2) Vejle Kommune er kommet med en bemærkning om graveafstanden til offentlige veje.
- 3) Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse er kommet med en bemærkning om deres olierørledning igennem området.

Bemærkning 2 og 3 er indarbejdet i tillæg 3 og har ikke givet anledning til væsentlige ændringer af tillægget.

Det er vurderet, at de ansøgte ændringer ikke vil tilsidesætte natur og miljøforhold omkring råstofgraven. På den baggrund er der udarbejdet et tillæg til den gældende tilladelse.

Indstilling

Det indstilles:

At miljøudvalget godkender det udarbejdede tillæg 3 til tilladelse til udsendelse.

Beslutning i Miljøudvalget den 19-11-2020

Indstillingen blev tiltrådt.

Bilag

Bilag - Tillæg 3 til råstof tilladelse

Bilag - Tilladelse af 27. april 2016

Punkt 4: Udvidelse og forlængelse af tilladelse til råstofindvinding af sand, grus og sten, Nr. Hostrup i Aabenraa Kommune

16/34163

Resumé

Der er udarbejdet et forslag til forlængelse og udvidelse af råstoffilladelse til Kudsk og Dahl A/S, til årlig indvinding af 300.000 m³ sand, grus og sten. Indvindingsarealet er på 105 ha og ligger ca. 1,5 km vest for Rødekro i Aabenraa kommune. Arealet efterbehandles dels til natur i form af enkelte større søer og dels til ekstensiv landbrug uden brug af gødning eller pesticider. Arealet

ligger i graveområde for sand, grus og sten i Råstofplan 2016.

Sagsfremstilling

Kudsk og Dahl A/S har ansøgt om udvidelse og forlængelse af en eksisterende råstofgrav til et samlet areal på 105 hektar, som ligger mellem Nr. Hostrup, Egvad, Hønkys og Mjøl's vest for Rødekro. Området ligger i Aabenraa Kommune og er udlagt som råstofgraveområde i Region Syddanmarks Råstofplan 2016.

Der har været gravet råstoffer inden for det ansøgte område siden 2007, og i de nærmeste omkringliggende områder har der været indvundet siden midten af 1990'erne. Pga. de mange års gravning i området er forekomsten velbeskrevet.

Indvindingen vil foregå ned til ca. 20-25 meter under terræn og dermed ca. 20 meter under grundvandsspejl. Omkring 90% af indvindingen vil derfor foregå under grundvandsspejl.

Der vil blive givet tilladelse til indvinding af 300.000 m³ sand, grus og sten pr. år.

Der vil blive etableret støjvolde og afskærmninger, hvor det er nødvendigt, for at mindske gener ved gravningen, ligesom der er stillet vilkår om fremtidig grundvandsbeskyttelse.

Arealet skal efterbehandles til ekstensivt landbrug uden brug af gødning og sprøjtemidler, samt natur i form af enkelte større søer.

Tilladelsen bliver givet på baggrund af en VVM-redegørelse, som blev godkendt i Regionsrådet i oktober 2017.

I nogle partshørings svar, bl.a. en nabo, udtrykkes bekymringer om, hvorvidt man kunne overholde grænseværdier i forbindelse med støj fra en eksisterende del af råstofgraven. Dette er efterfølgende blevet undersøgt med både beregninger og målinger, som viste, at støjkrav i visse situationer ikke blev overholdt. Virksomheden har udarbejdet en handleplan, som sikrer, at kravene vil blive overholdt. Handleplanen er iværksat, bl.a. installeres ekstra støjafskærmning.

Indstilling

Det indstilles,

At udvalget godkender den udarbejdede tilladelse til udsendelse.

Beslutning i Miljøudvalget den 19-11-2020

Indstillingen blev tiltrådt.

Bilag

Kortbilag

Tilladelse, Nr Hostrup

Punkt 5: Miljøkonsekvensrapport og udkast til tilladelse til indvinding af rødler - matr.nr. 28 Søgård, Kliplev, Aabenraa Kommune

20/2107

Resumé

Carl Matzens Teglværker A/S har ansøgt om forlængelse af tilladelse til indvinding af rødler på et 10,2 ha stort areal af matr.nr. 28 Søgård, Kliplev.

Det ansøgte areal ligger uden for graveområder i Råstofplan 2016. Når der graves på et areal uden for råstofplanen i mere end 10 år, skal der udarbejdes miljøkonsekvensrapport.

De væsentligste miljøpåvirkninger er identificeret til at være påvirkning af beskyttet natur, grundvand, Sønderborg Motorvejen, landskabelige træk samt støj og støv.

Sagsfremstilling

Der har været indvundet rødler på matr.nr. 28 Søgård, Kliplev og nabomatriklen matr.nr. 152 siden sidst i 1980'erne. I 2010 gav Aabenraa Kommune tilladelse til indvinding frem til udgangen af juni måned 2020. Indvindingen på matr.nr. 152 og del af matr.nr. 28 er nu afsluttet.

Carl Matzens Teglværker A/S har i ansøgningen søgt om forlængelse af tilladelse til råstofindvinding 10 år frem i tiden på del af matr. nr. 28 Søgård, Kliplev. Det ansøgte areal er på ca. 10,2 ha. Gravedybden vil være ca. 1 meter, og der forventes en årlig produktion på 10.000 m³. Indvindingen forventes afsluttet inden for 10 år. Efterbehandlingen vil ske til jordbrugsmæssig drift. Adgangsvejen vil fortsat være fra markvej og med udkørsel til Søgårds Mark.

Det ansøgte areal er beliggende uden for udlagte graveområder i Region Syddanmarks Råstofplan 2016. Størstedelen af det ansøgte areal er beliggende i interesseområde for indvinding af ler.

Administrationen har vurderet, at ansøgningen er omfattet af § 15, stk. 1 i lovbekendtgørelse nr. 1225 af 25. oktober 2018 vedr. miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM). Begrundelsen er, at det ansøgte areal er beliggende uden for udlagte graveområder i Region Syddanmarks Råstofplan 2016, samtidig med at der søges om tilladelse til indvinding ud over 10 år.

Carl Matzens Teglværker A/S har derfor udarbejdet miljøkonsekvensrapport, og har efterfølgende ændret ansøgningen, således at der ansøges om tilladelse til indvinding 20 år frem i tiden. Ændringen er begrundet med, at kvaliteten på leret gør, at der kun bruges ganske lidt ler til blandingen, og det derfor er tvivlsomt om indvindingen kan afsluttes inden for 10 år. Teglværket kan derfor komme i den situation, at der igen om 10 år skal udarbejdes miljøkonsekvensrapport.

Administrationen vurderer imidlertid, at betingelserne for at meddele tilladelse ud over 10 år, jf. råstofloven ikke er opfyldte. Der skal f.eks. være tale om meget store arealreservationer, eller hvis der kræves betydelige investeringer for at sikre en længere periode.

Til afgrænsning af indholdet af miljøkonsekvensrapporten blev der sammen med myndigheds-høring gennemført en idéfase i perioden 21. januar 2020 til 17. februar 2020. Der kom svar og ideer fra Museum Sønderjylland, Aabenraa Kommune, Vejdirektoratet, Region Syddanmarks afdeling for Vand og Jord samt Sønderborg Forsyning.

Museet vurderer, at der er høj risiko for at støde på arkæologiske fortidsminder i forbindelse med indvindingen, og kommunen har gjort opmærksom på beskyttet natur og en fredet frø i en nærliggende sø. Vejdirektoratet har meddelt, at der skal søges om dispensation iht. vejloven, inden der igangsættes indvinding inden for vejbyggelinjen til Sønderborg Motorvejen. Regionens afdeling for Vand og Jord har kommenteret på en tidligere losseplads, som er beliggende på nabomatrikel mod syd øst, og Sønderborg Forsyning har ikke haft bemærkninger til den planlagte indvinding.

Derudover har administrationen ønsket at få undersøgt støj og støv påvirkninger. Emnerne er behandlet under de enkelte afsnit i miljøkonsekvensrapporten.

På baggrund af overslagsberegninger af støjpåvirkninger foretaget i forbindelse med miljøkonsekvensrapporten vil der i en tilladelse til råstofindvinding blive indsat vilkår om ændrede driftstider på dele af arealet i nærheden af beboelsesejendommene.

Aabenraa Kommune har givet tilladelse til vejadgang i henhold til vejloven.

Efterbehandlingen vil ske til landbrugsmæssig drift.

Da det ansøgte areal ligger uden for udlagte graveområder i råstofplanen, skal det ansøgte godkendes af Miljøudvalget, inden der kan meddeles tilladelse.

Administrationen vurderer, at det ansøgte er i overensstemmelse med retningslinje 6.4.2 i Råstofplan 2016 og ikke tilsidesætter andre væsentlige interesser, og at der derfor kan gives tilladelse til råstofindvindingen.

Det vurderes, at emnerne i miljøkonsekvensrapporten er beskrevet og vurderet på en fyldestgørende måde. Dermed vil råstofindvindingen ikke have en væsentlig indvirkning på det omkringliggende miljø. På det grundlag kan miljøkonsekvensrapporten derfor sendes i offentlig høring i 8 uger.

Indstilling

Det indstilles,

At Miljøudvalget godkender, at miljøkonsekvensrapporten med udkast til tilladelse til råstofindvinding ved Søgård – matr.nr. 28 Søgård, Klipleve sendes i 8 ugers høring.

At Miljøudvalget godkender, at der kan udarbejdes en indvindingstilladelse på det ansøgte areal, uden for de udlagte graveområder.

Beslutning i Miljøudvalget den 19-11-2020

Indstillingen blev tiltrådt.

Bilag

Til udvalgsbehandling - Ansøgning om tilladelse til forlængelse af tilladelse - matr.nr. 28 SøgårdKliplev.pdf

Til udvalgsbehandling - Ansøgning om tilladelse til forlængelse af tilladelse - matr.nr. 28 Søgård,Kliplev.pdf

Til udvalgsbehandling - Tillæg til ansøgning - matr.nr. 28 SøgårdKliplev.pdf

Til udvalgsbehandling - Miljøkonsekvensrapport - Matr.nr. 28 Søgård Kliplev.pdf

Til udvalgsbehandling - Kortbilag til indstilling - matr.nr. 28 Søgård Kliplev.pdf

Punkt 6: Beslutning om pilot-rens anlæg ved Grindsted Å

07/7173

Resumé

Det tidligere Grindstedværket har givet anledning til væsentlige forureninger i Grindsted By, herunder en kraftig forureningsfane i grundvandet, som strømmer under byen og ud i Grindsted Å. I januar 2018 kom der nye oplysninger om denne udstrømning og dermed yderligere fokus på mulighederne for at igangsætte en indsats over for belastningen af Grindsted Å.

Regionsrådet besluttede på den baggrund i 2018 (jf. budgetaftale for 2019) at igangsætte en systematisk udredning af mulighederne for at afværge belastningen fra jord- og grundvandsforureningerne efter det tidligere Grindstedværket i Grindsted By. En del af udredningen skulle afklare, hvilke midlertidige tiltag der væsentligt kunne reducere forureningen af Grindsted Å. Denne afklaring skulle danne grundlag for, at regionsrådet kunne tage stilling til igangsættelse af et pilotprojekt med henblik på såvel en midlertidig indsats som en indsats, der på den længere bane sigter mod at fjerne den vandbårne forurening fra fabriksgrunden på den mest bæredygtige måde.

COWI har i samarbejde med amerikanske Geosyntec i foråret 2019 foretaget en screening af potentielle rens metoder og anbefalede på den baggrund laboratorietest af fire lovende metoder, der alle bygger på avancerede oxidationsprocesser (AOP). COWI og Geosyntec har erfaringer fra forureningen i Kærgård Klitplantage, hvor de gennem flere år har arbejdet med stofferne fra det tidligere Grindstedværket.

Testene blev sat i gang i foråret 2020, jf. notaterne vedrørende udmøntning af midler til forureningerne efter Grindstedværket fra 2019 og 2020, se eventuelt <https://www.regionsyddanmark.dk/dwn719558> og <https://www.regionsyddanmark.dk/dwn755454>. Resultater af disse test er af rapporteret i oktober 2020. På den baggrund fremlægges administrationens vurdering og anbefaling til brug for regionsrådets stillingtagen til igangsættelse af ovennævnte pilotprojekt.

Sagsfremstilling

COWI har forestået gennemførelse af laboratorietest af de fire lovende AOP-metoder samt af økotoksikologiske test på urensset og rensset vand. Princippet i AOP er, at forureningsstoffer nedbrydes ved en kemisk oxidation til andre stoffer; som udgangspunkt til stoffer der er uproblematisk for mennesker og miljø. Hvis AOP-rensningen ikke forløber optimalt, er der imidlertid risiko for, at der kan dannes uønskede og problematiske stoffer.

På baggrund af de udførte laboratorietest anbefaler COWI, at der ikke arbejdes videre med to af metoderne. COWI vurderer, at der skal udføres yderligere test af de to øvrige metoder for at optimere rensningen og for at tilvejebringe tilstrækkeligt grundlag for dimensionering af et pilot-rensningsanlæg.

For de to metoder, som COWI anbefaler til yderligere test, er det usikkert, om der dannes uønskede stoffer under rensprocessen. Økotoksikologiske test viser mod forventning, at det rensede vand tilsyneladende er mere toksisk end det urensede vand, hvilket kan være et udtryk for, at der i processen dannes uønskede stoffer.

På baggrund af ovenstående har administrationen vurderet fordele, ulemper og økonomi ved gennemførelse af yderligere test.

Inden udførelse af de anbefalede supplerende test, skal der, jf. udbudsloven, gennemføres udbud af såvel rådgivningsopgave som test. Administrationen vurderer på den baggrund, at gennemførelse af de anbefalede, supplerende test inklusiv nødvendige udbud kan medføre, at etablering af et eventuelt pilot-renseanlæg forsinkes frem til ultimo 2023.

Administrationen vurderer, at et pilot-renseanlæg med den angivne kapacitet på 10 m³/t kan rense mellem en og fem pct. af hele den vandmængde, der forventes at skulle renses ved en permanent løsning. Med den nuværende viden er det ikke muligt at vurdere effekten på Grindsted Å af et sådant pilot-renseanlæg, men de gennemførte økotoksikologiske test indikerer, at der er risiko for en negativ påvirkning.

De seneste resultater fra Danmarks Tekniske Universitet giver ny viden om den naturlige nedbrydning af forureningsstoffer i jord og grundvand i området ved Grindsted Å. Den nye viden peger på, at en permanent løsning kan omfatte stimuleret naturlig nedbrydning; en proces som også indgår i oprensningen i Kærgård Klitplantage. Det er en ”in situ”-løsning (under jorden), hvor bakterier bidrager til nedbrydningen af forureningsstofferne. Umiddelbart vurderes en sådan løsning at være væsentligt mere bæredygtig end metoder, der bygger på rensning af oppumpet vand. Dermed forventes ingen af de testede metoder at indgå i en permanent løsning for den samlede forureningsfase.

Administrationen anbefaler på denne baggrund at standse udredningen af, hvilke midlertidige tiltag der væsentligt kan reducere forureningen af Grindsted Å, og at der ikke gennemføres yderligere test med henblik på etablering af et pilot-renseanlæg. I stedet anbefaler administrationen, at der arbejdes videre mod en permanent løsning over for den samlede udsivning til Grindsted Å. I denne proces lægges stor vægt på at inddrage nyeste internationale forskning, og på at borgerne i Grindsted inviteres til at følge processen løbende. I administrationens anbefaling vejer det tungt, at:

- Yderligere forsinkelse på grund af supplerende test vil betyde, at et eventuelt pilot-renseanlæg forventes at få en begrænset driftsperiode, før en permanent løsning kan etableres.
- Et eventuelt pilot-renseanlæg forventes at have en meget lille effekt på forurenings-belastningen af Grindsted Å. I værste fald risikeres en negativ effekt på åen som følge af utilsigtet dannelse af problematiske nedbrydningsstoffer.
- Det er usikkert, om yderligere test kan give det nødvendige grundlag for at opnå en udledningstilladelse.
- Det vurderes, at ingen af de foreslåede metoder til et eventuelt pilot-renseanlæg vil indgå i en permanent løsning.
- Det forventes, at arbejdet med etablering af en permanent fuldskalaløsning kan sættes i gang inden for 5 år, hvis den nødvendige finansiering foreligger.

Indstilling

Det indstilles, at Miljøudvalget anbefaler regionsrådet:

At standse udredningen af hvilke midlertidige tiltag der væsentligt kan reducere forureningen af Grindsted Å, og at der ikke gennemføres yderligere test med henblik på etablering af et pilot-renseanlæg,

At der arbejdes videre mod en permanent løsning over for den samlede udsivning til Grindsted Å, og

At de resterende økonomiske ressourcer (11,3 mio. kr.), der jf. udmøntningerne af midler til forureningerne efter Grindstedværket fra 2019 og 2020, er afsat til midlertidige tiltag, i stedet anvendes til at fremme den permanente løsning.

Beslutning i Miljøudvalget den 19-11-2020

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Bilag

Teknisk baggrundsnotat vedr. pilotanlæg Grindsted Å

Punkt 7: Orientering om aktuelle sager

20/1514

Beslutning i Miljøudvalget den 19-11-2020

Formanden orienterede bl.a. om møde i den politiske styregruppe for forureningen for Himmark Strand og henvendelse om råstofinteresseområdet mellem Viuf og Almind fra Almind Borgerforening og Viuf Borgerforening og svar herpå.

Administrationen orienterede om, at 14 syddanske kommuner har tilmeldt sig DK2020.

På mødet blev Danske Regioners udspil ”Bæredygtig råstofforsyning for fremtiden” udleveret.

Punkt 8: Eventuelt

20/1514

Beslutning i Miljøudvalget den 19-11-2020

Intet.

Punkt 9: Næste møde

20/1514

Sagsfremstilling

Næste møde er torsdag den 10. december 2020 kl. 12 – 14 i regionshuset i Vejle.

Mødeplanen for 2021 er:

- Mandag 4. januar 2021 kl. 11-13
- Onsdag 3. februar 2021 kl. 12-14
- Onsdag 3. marts 2021 kl. 10-12
- Tirsdag 13. april 2021 kl. 13-15
- Tirsdag 4. maj 2021 kl. 14-16
- Torsdag 3. juni 2021 kl. 10-12
- Onsdag 11. august 2021 kl. 10-12
- Tirsdag 7. september 2021 kl. 14-16
- Torsdag 30. september 2021 kl. 10-12
- Tirsdag 2. november 2021 kl. 14-16
- Mandag 6. december 2021 kl. 11-13

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Miljøudvalget den 19-11-2020

Næste møde er torsdag den 10. december 2020 kl. 12 – 14 i regionshuset i Vejle.

Punkt 10: Underskriftsside

20/1514